Onderwerp: Zuid-Limburgs beleidsplan Preventie en Handhaving Jeugd & Middelen 2025-2028

Vergaderdatum:	17 december 2024	Registratienr:	Z/24/202355 376310
Portefeuillehouder:	P. Janssen & E. Geurts	Steller:	Peeters, Marloes

Aan de Raad

Voorstel: Het 'Zuid-Limburgs beleidsplan Preventie en Handhaving Jeugd&Middelen 2025-2028 vast te stellen.

Inleiding:
Gemeenten zijn verplicht in het kader van de Alcoholwet (artikel 43a) een preventie- en handhavingsplan op te stellen. De Alcoholwet heeft als doel om schadelijke gevolgen van alcoholgebruik tegen te gaan en alcohol gerelateerde overlast terug te dringen. Deze wet valt onder de verantwoordelijkheid van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en is daarmee primair een gezondheidswet, maar heeft nadrukkelijk raakvlakken met handhaving en veiligheid (overlast openbare ruimte).

De regionale werkgroep Jeugd en Middelen is in 2023 gestart met het proces om te komen tot het Zuid-Limburgs beleidsplan Preventie en Handhaving Jeugd & Middelen 2025 - 2028.
In januari 2024 heeft een eerste brainstormsessie plaatsgevonden, om te komen tot bovengenoemd beleidsplan.
Bij deze sessie waren ca. 15 vertegenwoordigers van gemeenten en (zorg)instellingen aangesloten. Hier werd o.a. de samenhang van alcoholgebruik, drugsgebruik en roken/vapen besproken. Tevens werd het belang van een integrale aanpak om deze problematieken tegen te gaan benadrukt. Naar aanleiding van deze bijeenkomst is aan uw college het beslispunt voorgelegd om in te stemmen met een focusverbreding van jeugd & alcohol naar jeugd- en middelengebruik (te weten: drugsgebruik, alcohol en roken/vapen).

In juni 2024 heeft een tweede brainstormsessie (SWOT-analyse) plaatsgevonden, waar diverse externe partijen bij zijn aangesloten. Denk hierbij aan gemeenten, Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) Zuid-Limburg, Mondriaan, Trajekt (o.a. jongerenwerk), Maatwerk in Kinderopvang en Partners in Welzijn (MIK en PIW Groep), Regionale Interventie en Expertisecentrum (RIEC), politie, Het Alternatief (Halt) en Zorg- & Veiligheidshuizen. Vanuit deze SWOT-analyse zijn ambities geformuleerd die zijn opgenomen in het voorliggende beleidsplan.

In april 2024 heeft het college ingestemd met de focusverbreding naar middelengebruik. In september 2024 heeft de Adviesraad Sociaal Domein advies gegeven op het conceptbeleidsplan.
De adviezen van alle Zuid-Limburgs adviesraden zijn conform de reactie (bijlage 3,4&5) verwerkt in het definitieve Zuid-Limburgse beleidsplan Preventie en Handhaving Jeugd & Middelen 2025-2028. beleidsplan.

Motivering
De resultaten van het Preventie- en Handhavingsplan Jeugd en Alcohol 2021-2024 (1), het nalevingsonderzoek 2023 (2), de jeugdmonitor 2023 van GGD Zuid-Limburg (3) en twee dialogen met externe partijen en andere belanghebbenden (4) vormen de basis voor het Preventie- en Handhavingsplan Jeugd & Middelen 2025-2028.

De ambitie van het Zuid-Limburgs beleidsplan Preventie en Handhaving Jeugd & Middelen 2025 – 2028 *is het middelengebruik bij jongeren onder de 18 jaar zo lang mogelijk voorkomen en het overmatig gebruik bij jongeren beperken.*

Om deze ambitie te realiseren, stellen we als doel dat er in de periode 2025-2028 een positieve dalende trend zichtbaar is in alcohol- en middelengebruik.

Om deze dalende trend te meten wordt gebruik gemaakt van de cijfers uit de GGD-monitor 2023 jongeren 12-18 jaar, in vergelijking met de nog uit te voeren GGD-monitor in 2027 (www.gezondheidsatlaszl.nl).

Om de hoofdambitie te bereiken hebben wij samen met professionals (met expertise op het gebied van middelengebruik) onze strategie voor de komende beleidsperiode bepaald. Deze strategie hebben wij vertaald in deelambities:

- Gebruikers van middelengebruik zijn zich bewust van de (gezondheids-)risico's en schadelijke gevolgen van middelengebruik op jongeren en hun (sociale) omgeving.
- Zwaardere zorg wordt voorkomen door in te zetten op eigen regie van de inwoner, vroegsignalering door de sociale omgeving en advies en ondersteuning van professionals.
- Gemeenten dragen gezamenlijk dezelfde boodschap uit, namelijk; (overmatig) middelengebruik heeft negatieve invloed op jongeren onder de 18 jaar en onder de 18 jaar is het gebruik ervan niet toegestaan.
- Sport- en jeugdverenigingen hanteren een middelenbeleid (roken en drugs) en verantwoord alcoholbeleid.
- De de-normalisatie van middelengebruik wordt gerealiseerd door in te zetten op effectieve preventie interventies.
- Gezamenlijk zetten gemeenten in op risico gestuurde naleving/handhaving en de de-normalisatie van middelengebruik.
- Gemeenten passen regionaal een uniform beleid toe op het gebied van handhaving van middelengebruik.

Bijgaand treft u het volledige Zuid-Limburgs beleidsplan Preventie en Handhaving Jeugd & Middelen 2025-2028.
In 2025 wordt er gewerkt aan een uitvoeringsplan waarin de monitoring, evaluatie, inwonersparticipatie en concrete interventies nader worden toegelicht.

Aan welke global goals draagt dit voorstel bij?
Global goal 3: gezondheidszorg voor iedereen.

Argumenten:
1. Gemeenten zijn verplicht, conform artikel 43a van de Alcoholwet, om iedere vier jaar een Preventie- en Handhavingsplan alcohol vast te stellen.
De Zuid-Limburgse gemeenten vinden het belangrijk om de gezondheid van inwoners te verbeteren door 'gezond leven' te stimuleren en te faciliteren. Een aandachtsgebied hierin is het voorkomen van middelengebruik bij jongeren in de leeftijd tot 18 jaar.
Daarom hebben de 16 Zuid-Limburgse gemeenten de handen in elkaar geslagen om, net als het Regionaal Gezondheidsbeleid, een Zuid-Limburgs beleidsplan Preventie en Handhaving Jeugd & Middelen 2025 – 2028 op te stellen.

2. Zonder een Zuid-Limburgs beleidsplan Preventie en Handhaving Jeugd & Middelen 2025 – 2028 is er geen basis voor een regionaal en lokaal uitvoeringsplan.
Op basis van dit beleidsplan zal begin 2025 een Zuid-Limburgs uitvoeringsplan worden opgesteld. In dit uitvoeringsplan zal per deelambitie bepaald worden of uitvoering regionaal of lokaal wordt ingevuld.

Kanttekeningen en risico's:
Wat zijn de risico's?

- Niet instemmen met dit beleidsplan houdt in dat de gemeente als individu een eigen lokaal beleidsplan moet opstellen.

Wat is het draagvlak voor dit voorstel?
In het proces van totstandkoming van het preventie- en handhavingsplan zijn externe expertise partijen en belanghebbenden uit gemeenten meegenomen. Er hebben twee dialogen plaatsgevonden. De eerste dialoog stond in het teken van het divergeren (breed ophalen) van informatie. De tweede dialoog stond geheel in het teken van het convergeren (concretiseren) van de informatie uit de eerste dialoog. Dit leidde tot draagvlak houdende ambities in het Zuid-Limburgs beleidsplan Preventie en Handhaving Jeugd & Middelen 2025-2028.
Betrokken partners bij het proces om te komen tot het Zuid-Limburgs beleidsplan Preventie en Handhaving Jeugd & Middelen 2025-2028: 16 Zuid-Limburgse gemeenten (vertegenwoordiging door 8 gemeenten), RIEC, Politie, Welzijnswerk Trajekt, Mondriaan, HALT en GGD Zuid-Limburg.

Financiën:
Het vaststellen van het Zuid-Limburgs beleidsplan Preventie en Handhaving Jeugd & Middelen 2025-2028 kent voorshands geen financiële consequenties.
Het streven is om het uitvoeringsplan 2025 zo op te stellen dat realisatie van het uitvoeringsplan past binnen de reguliere middelen die de 16 Zuid-Limburgse gemeenten reeds inzetten. In Beekdaelen zijn deze financiële middelen toereikend (GB 610120106 Jeugd&Veiligheid, €10.082,-).
In 2025 kan aanvullend beroep gedaan worden op het van het Rijk te ontvangen GALA budget (GB 660611334 €5.402,-) voor Opgroeien in een Kansrijke Omgeving & Vroegsignalering Alcoholproblematiek. Eind 2025 zal bij de tussentijdse evaluatie SPUK-GALA middelen bekeken worden welke financiële mogelijkheden er dan zijn.

Vervolgtraject en verantwoording:
Na vaststelling van het Zuid-Limburgs beleidsplan Preventie en Handhaving Jeugd & Middelen 2025-2028 zal begin 2025 een Zuid-Limburgs uitvoeringsplan worden opgesteld. In dit uitvoeringsplan zal per deelambitie bepaald worden of uitvoering regionaal of lokaal wordt ingevuld. Hierbij kijken we steeds op welke manier we de meeste impact denken te kunnen realiseren.
Vanzelfsprekend wordt de adviesraad van iedere Zuid-Limburgse gemeente betrokken bij het proces. Zij worden, net als de doelgroep en betrokkenen van het beleidsplan, bij het opstellen van het uitvoeringsplan betrokken.
Het Zuid-Limburgs beleidsplan Preventie en Handhaving Jeugd & Middelen 2025-2028 wordt bij afloop van het plan in 2028 geëvalueerd op basis van de uitkomst van de GGD Gezondheidsmonitor Jeugd, welke in 2027 wordt afgenomen.

Communicatie:
Na het vaststellen van het beleidsplan door iedere Gemeenteraad van de 16 Zuid-Limburgse Gemeenten, wordt deze gedeeld op de websites van iedere gemeente.
De betrokken partners ontvangen dit beleidsplan per mail.

Bijlage:

1. Zuid-Limburgs beleidsplan Preventie en Handhaving Jeugd & Middelen 2025-2028.
2. Concept Raadsbesluit
3. Reactie op adviesraden Zuid-Limburg inzake het advies op het concept Zuid-Limburgs beleidsplan Preventie en Handhaving Jeugd & Middelen 2025-2028.
4. Bijlage I – Codeboek incl. ingestuurd advies per adviesraad.
5. Bijlage II – Alle antwoorden incl. antwoordcode.

Burgemeester en wethouders van Beekdaelen,

De secretaris, De burgemeester,

Mevr. Mr. S.M.J. Troisfontaine Dhr. ing. E. Geurts